

42 **בַּתּוֹרָה גַם הֶעֱנָן ד' כַּח מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ,** למרות שאינו
 43 מוגדר כדעים והוראות, עדיין לא מובן מהו הַהֶכְרַח שֶׁעֲנָן זֶה יִהְיֶה
 44 הַתְּחִלַּת הַתּוֹרָה, וְלִכְאוּרָה הִנֵּה צָרִיף לְהַתְּחִיל אֶת הַתּוֹרָה
 45 מ"הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם", כפי שרש"י שואל בתחילת פירושו, ויש סיבה
 46 וטעם להתחיל את התורה מ"החדש
 47 הזה לכם" דְּכִיּוֹן שֶׁסֹּדֵר הַתּוֹרָה
 48 הוא מְלַמֵּעֵלָה לְמִטָּה, כיוון
 49 שהתורה ניתנה מלמעלה וירדה למטה,
 50 סדר הדברים בתורה צריך להיות
 51 בהתאם לכך, ולכן צָרִיכָה לְהִיּוֹת
 52 הַתְּחִלָּה של התורה מַעֲנָן
 53 שְׁהוּא לְמַעְלָה מִהַנְּהַגַּת
 54 הָעוֹלָם, בְּחִינַת 'דַּעַת עֲלִיּוֹן'
 55 כפי שהעולם נראה ונתפס מצד
 56 למעלה, מצד האלוקות וְיַחַדְוָא
 57 עֲלֵאָה יחדו ה' וביטול העולמות
 58 בדרגה נעלית (וראה עוד על המושגים
 59 "דעת עליון" ו"יחודא עילאה" במאמר
 60 דיבור-המתחיל "תורה ציוה לנו משה",
 61 יוצא לאור (עם ביאור בדרך אפשר)
 62 בדבר מלכות' לחג הסוכות שנה זו),
 63 שְׁזָהוּ עֲנָן ד' הַחֲדָשׁ הַזֶּה
 64 לְכֶם", וְאַחֲרָיָה יְכוּל לְהִיּוֹת
 65 בַּתּוֹרָה גַם עֲנָן הַשֵּׁיף
 66 לְהַנְּהִיג הָעוֹלָם, שְׁזָהוּ עֲנָן
 67 "כַּח מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ",
 68 וְאִם כֵּן, נִשְׁאַרְתָּ עֲדִין
 69 הַשְּׂאֵלָה מַה טַּעַם פֶּתַח
 70 ב"בְּרֵאשִׁית".

71 (ב) וַיּוֹכֵן זֶה בְּהַקְדָּיִם בְּאוֹר
 72 בְּקֶשֶׁת דָּוִד הַמְּלֹךְ, הַמְּקוֹדֵשׁ
 73 בְּרוּךְ-הוּא, גַּלְ4 עֵינֵי וְאַבִּיטָה
 74 נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ⁵, שֶׁבְּקֶשֶׁה
 75 זֶה אֵינָה שְׂיָבִין בְּטוֹב אֶת
 76 הַפְּרוּשׁ הַפְּשוּט עַל-פִּי נִגְלָה

בפסוק הפותח את התורה נאמר:

1 **בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ¹, וַפִּירֵשׁ**
 2 **רִשׁ"י, אָמַר רַבִּי יִצְחָק לֹא הִנֵּה צָרִיף לְהַתְּחִיל אֶת הַתּוֹרָה**
 3 **אֶלָּא מ"הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם"** שהיא המצוה הראשונה שבה נצטוו בני
 4 ישראל (המצווה לקדש את החדשים)
 5 (כי המצוה לעבר את השנים היא:
 6 שמור את חודש האביב) כו', ומה
 7 טעם פֶּתַח ב"בְּרֵאשִׁית",
 8 מְשׁוּם כַּח מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ
 9 לְהַתְּחִיל לָהֶם נִחְלַת גּוֹיִם²,
 10 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא הַגִּיד וְסִפֵּר לַעֲמוֹ,
 11 עם ישראל, את סיפור הבריאה שברא
 12 את השמים ואת הארץ כדי לתת להם
 13 על-ידידיה את ארץ ישראל שבעבר
 14 הייתה נחלתם של אומות העולם, כפי
 15 ממשיך שְׁאֵם יֹאמְרוּ אוֹמֹת
 16 הָעוֹלָם לְיִשְׂרָאֵל לְסִטִּים אֲתֶם
 17 כּוֹי³ שֶׁכִּבַּשְׁתֶּם אֶת אֶרֶץ שֶׁל שֶׁבַע
 18 האומות שישבו בארץ ישראל, בני
 19 ישראל יענו להם כּוֹי הָאָרֶץ שֶׁל
 20 הַקְּבִ"ה הִיא כּוֹי וּבְרִצּוֹנוֹ
 21 נְטִלָה מִהֶם האומות שישבו בה
 22 עֵבֶר, לִפְנֵי כּוּאֵם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 23 לֹאֲרֵץ, וְנִתְּנָה לָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
 24 וְצָרִיף לְהַבִּינ, הֲלֹא הַתּוֹרָה
 25 הִיא סֵפֶר שֶׁל דִּינִים וְהוֹרָאוֹת
 26 כִּיצַד לְהַתְּנַחַם וְלִקְיִים אֶת מִצְוֹת ה',
 27 וְכִידוּעַ שֶׁתּוֹרָה הִיא מְלִשׁוֹן
 28 הוֹרָאָה³, וְמַהִי הַשְּׂיָבוֹת
 29 ד' כַּח מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ
 30 לְהַעֲנָן דְּתּוֹרָה מְלִשׁוֹן
 31 הוֹרָאָה, כְּלוּמַר, מַה עֲנִיין הַמַּעֲנָה
 32 לאומות העולם לגבי הבעלות של עם
 33 ישראל על ארץ ישראל לתורה שהיא
 34 דינים והוראות?
 35 וְכִידוּתֵר יוֹקֶשֶׁה הַשְּׂאֵלָה מִתְּחֻקַּת
 36 עוֹד יוֹתֵר לֹאֲוֹר הַעוֹבְדָה שֶׁעֲנָן זֶה
 37 הַמְּדַבֵּר עַל הַבְּעוּלוֹת שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל עַל
 38 אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא הַתְּחִלָּת
 39 הַתּוֹרָה, וְהִנֵּנוּ, שְׁגַם אִם מִצַּד
 40 אֵיזָה טַעַם צָרִיף לְהִיּוֹת

בס"ד. שבת פרשת בראשית, מברכים החדש מרחשון (מאמר א), ה'תשכ"ה (הנחה בלתי מוגה)

1 **בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת**
 2 **הָאָרֶץ¹, וַפִּירֵשׁ רִשׁ"י, אָמַר רַבִּי**
 3 **יִצְחָק לֹא הִנֵּה צָרִיף לְהַתְּחִיל אֶת הַתּוֹרָה אֶלָּא**
 4 **מ"הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם" כו', ומה טעם פֶּתַח**
 5 **ב"בְּרֵאשִׁית", מְשׁוּם כַּח מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ לְהַתְּחִיל**
 6 **לָהֶם נִחְלַת גּוֹיִם², שְׁאֵם יֹאמְרוּ אוֹמֹת הָעוֹלָם**
 7 **לְיִשְׂרָאֵל לְסִטִּים אֲתֶם כוֹי³ כֵּל הָאָרֶץ שֶׁל הַקְּבִ"ה**
 8 **הִיא כּוֹי וּבְרִצּוֹנוֹ נְטִלָה מִהֶם וְנִתְּנָה לָנוּ. וְצָרִיף**
 9 **לְהַבִּינ, הֲלֹא הַתּוֹרָה הִיא סֵפֶר שֶׁל דִּינִים**
 10 **וְהוֹרָאוֹת, וְכִידוּעַ שֶׁתּוֹרָה הִיא מְלִשׁוֹן הוֹרָאָה³,**
 11 **וְמַהִי הַשְּׂיָבוֹת ד' כַּח מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ" לְהַעֲנָן**
 12 **דְּתּוֹרָה מְלִשׁוֹן הוֹרָאָה. וְכִידוּתֵר יוֹקֶשֶׁה שֶׁעֲנָן זֶה**
 13 **הוּא הַתְּחִלָּת הַתּוֹרָה, וְהִנֵּנוּ, שְׁגַם אִם מִצַּד אֵיזָה**
 14 **טַעַם צָרִיף לְהִיּוֹת בַּתּוֹרָה גַם הֶעֱנָן ד' כַּח מַעֲשֵׂיו**
 15 **הַגִּיד לְעַמּוֹ", מהו הַהֶכְרַח שֶׁעֲנָן זֶה יִהְיֶה**
 16 **הַתְּחִלָּת הַתּוֹרָה, וְלִכְאוּרָה הִנֵּה צָרִיף לְהַתְּחִיל**
 17 **אֶת הַתּוֹרָה מ"הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם", דְּכִיּוֹן שֶׁסֹּדֵר**
 18 **הַתּוֹרָה הוּא מְלַמֵּעֵלָה לְמִטָּה, צָרִיכָה לְהִיּוֹת**
 19 **הַתְּחִלָּה מִעֲנָן שְׁהוּא לְמַעְלָה מִהַנְּהַגַּת הָעוֹלָם,**
 20 **בְּחִינַת 'דַּעַת עֲלִיּוֹן' וְיַחַדְוָא-עֲלֵאָה, שְׁזָהוּ עֲנָן**
 21 **ד' הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם", וְאַחֲרָיָה יְכוּל לְהִיּוֹת**

22 **בַּתּוֹרָה גַם עֲנָן הַשֵּׁיף לְהַנְּהִיג הָעוֹלָם, שְׁזָהוּ עֲנָן "כַּח מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ",**
 23 **וְאִם כֵּן, נִשְׁאַרְתָּ עֲדִין הַשְּׂאֵלָה מַה טַּעַם פֶּתַח ב"בְּרֵאשִׁית".**

24 (ב) וַיּוֹכֵן זֶה בְּהַקְדָּיִם בְּאוֹר בְּקֶשֶׁת דָּוִד הַמְּלֹךְ, גַּלְ4 עֵינֵי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת
 25 מִתּוֹרַתְךָ⁵, שֶׁבְּקֶשֶׁה זֶה אֵינָה שְׂיָבִין בְּטוֹב אֶת הַפְּרוּשׁ הַפְּשוּט עַל-פִּי

(1) בראשית א, א. 2) תהלים קיא, ו. 3) ראה רד"ק לתהלים יט, ת. ס' השרשים להרד"ק ערך ירה. וראה זח"ג נג, ב. 4) תהלים קיט, יח. 5) בהבא לקמן - ראה ד"ה להבין ענין אירוסין ונישואין בתורה דש"פ בראשית תרל"ו (נדפס בסה"מ תרל"ה ח"ב ס"ע תנו ואילך. וראה בהנסמן שם ע' תמו). וראה גם ד"ה תורה צוה, וד"ה צור תעודה - תשי"ט (סה"מ תשי"ט ע' מה ואילך. ע' נא ואילך).